

Mälardalens högskola
Akademin för hållbar samhälls- och teknikutveckling

Kvinnor duger men våld ”suger” Ungdomars attityder till den svenska polisen

Nina Lutvica och Rebecca Svanedal

C-uppsats i psykologi, VT 2012
Handledare: Per Lindström
Examinator: Kerstin Isaksson

Kvinnor duger men våld ”suger” - Ungdomars attityder till den svenska polisen

Nina Lutvica och Rebecca Svanedal

Forskning har visat att människor i allmänhet har positiva attityder till polisen. Syftet med denna studie var att undersöka ungdomars attityder till den svenska polisen. Det undersöktes om polisens olika grad av våldsamt agerande påverkade deltagarnas uppfattningar och om attityderna skilde sig gentemot kvinnliga respektive manliga ordningspoliser. En egenkonstruerad enkät innehållande fyra olika berättelser delades ut i tre gymnasieskolor. Deltagarna var 88 unga kvinnor och 42 unga män som studerade på föreläsningbaserade program. Resultatet visade att de flesta deltagare hade en positiv attityd. Resultatet visade även att ju mer våldsamt agerande desto mindre professionell, hänsynstagande och mer känslostyrd uppfattades polisen som. Det fanns inte någon skillnad mellan attityderna till kvinnliga respektive manliga poliser. För hänsynstagande och affekt visade dock resultatet en tendens till en interaktionseffekt mellan polisens kön och våldsamt agerande. Detta kan bero på att det fortfarande kan finnas stereotypa könsuppfattningar hos deltagarna för vissa attribut hos polisen.

Keywords: adolescent's attitudes, gender differences, police officers, stereotypes

Inledning

Polisen arbetar bland annat med utredning och förebyggande av brott. Men hur ligger det till med ungdomars uppfattningar om den? Känner sig ungdomar nöjda med polisen och vad anser de om dennes yrkesutövning? Att skapa förtroende hos allmänheten är ett viktigt inslag i polisens arbete. Ett samarbete mellan polis och invånare har betydelse för både människors attityder och förtroende för polisen samt för brottsbekämpning. Den svenska polisen får varje år ett regleringsbrev där regeringen sett till vilka mål som ska ha uppnåtts under det innevarande året. Ett av målen för år 2012 är att polisverksamheten ska bidra till ett högt förtroende för polisen (Regeringsbeslut, 2011). Utifrån en undersökning som genomfördes av Brottsförebyggande rådet (2009) visade resultatet att 62% av ungdomarna svarade att de har högt eller ganska högt förtroende för polisen. Resultatet visade vidare att 65% av flickorna respektive 59% av pojkarna hade högt eller ganska högt förtroende för polisen. Man kan även se att ungdomar med utländsk bakgrund har lägre förtroende, 56%, än ungdomar med svensk bakgrund, 63%. Dessa resultat gäller även för den svenska befolkningen i allmänhet där kvinnor har högre förtroende för polisen än män samt individer med svensk bakgrund har högre förtroende än individer med utländsk bakgrund (Brottsförebyggande rådet, 2009).

Forskning har visat att ungdomar är den grupp som oftast kommer i kontakt med polisen (Leiber, Nalla, & Farnworth, 1998). Attityder formas dessutom i tidig ålder och är relativt stabila (Rosenbaum, Schuck, Costello, Hawkins, & Ring, 2005). De flesta vetenskapliga studier som har genomförts kring ungdomars attityder till polisen har varit amerikanska där resultatet visade att de flesta individer var positivt inställda (Liu & Crank, 2010), att ungdomar hade mindre positiva attityder till polisen än vuxna (Brick, Taylor, & Esbensen,

2009), att kvinnliga och manliga deltagare hade liknande attityder (Leiber et al., 1998) och att yngre ungdomar hade mer positiva attityder till polisen än äldre ungdomar (Engel, 2005; Leiber et al., 1998). Det finns inte så många omfattande vetenskapliga studier som har genomförts i Sverige eller som har fokuserat på om det finns någon skillnad mellan hur befolkningen ser på manliga respektive kvinnliga poliser. De flesta studier beskriver polisen som man eller har fokuserat på kvinnliga poliser och inte på *skillnaden* mellan kvinnliga och manliga poliser. En mindre svensk studie visade dock att det inte fanns någon skillnad i ungdomars attityder vad gäller polisetiska frågor, det som inom polisyrket är rätt och fel, beroende på polisens kön (Ernbo, 2008).

Attityder generellt och gentemot polisen

En attityd är enligt Eagly och Chaiken (2007) "a psychological tendency that is expressed by evaluating a particular entity with some degree of favor or disfavor" (p. 582). De menar att attityder inbegriper tre centrala delar vilka är *utvärdering*, *attitydobjekt* och *tendens*. När det gäller människors utvärdering av något är denna alltid riktad mot ett så kallat attitydobjekt och sker både på ett kognitivt, affektivt och beteendemässigt sätt. En individs tidigare erfarenheter skapar en inre benägenhet, eller tendens, att svara mer eller mindre positivt eller negativt på ett attitydobjekt. Om ett objekt, exempelvis en orm, framkallar en negativ respons vid ett tillfälle är det sannolikt att samma eller liknande objekt framkallar en negativ respons även vid ett senare tillfälle (Eagly & Chaiken, 2007).

Utifrån Festingers kognitiva dissonansteori innebär *konsonans* att attityd och beteende överensstämmer medan *dissonans* innebär motsägelser mellan attityd och beteende eller mellan olika attityder. Kognitiv dissonans kan leda till att man får obehagskänslor som man vill göra sig av med för att uppnå konsonans. Detta kan ske genom ett *framkallat samtycke* där personen försöker försvara sitt agerande av en handling för att exempelvis attityd och beteende ska överensstämma, vilket leder till en förändring av attityden (Festinger, 1976). Detta kan exemplifieras med en koppling till attityder gentemot polisen. Om en individ har en positiv eller neutral inställning till polisen men agerar fientligt mot den på grund av exempelvis gruppträck så kan det leda till att denne så småningom förändrar sin attityd till det negativa. Individens attityd och agerande stämmer alltså inte överens och framkallar därför ett obehag som individen vill bli av med.

Liu och Crank (2010) menar att det inte sällan är problematiskt att fastställa vad som orsakar vad när det gäller attityd och beteende eftersom relationen dem emellan är komplex. Ett exempel på detta som författarna nämner är att en person uppfattar ett beteende hos polisen som fientligt och på så sätt utvecklar en negativ attityd till denna. Det kan även vara så att personen redan från början har en negativ attityd till polisen vilket kan uppfattas av och framkalla en reaktion hos polisen. Detta kan därmed leda till ett negativt bemötande.

Betydelsen av erfarenheter av polisen

Ett teoretiskt perspektiv på attityder till polisen är erfarenhetsperspektivet (Liu & Crank, 2010). Detta utgår ifrån att attityder inbegriper tre olika komponenter där var och en påverkar utvecklingen och förändringen av attityder genom olika processer. Den första komponenten är *direkt erfarenhet* vilken innebär att individen själv har haft kontakt med ett objekt, i detta fall polisen, där interaktionen mellan polis och individ påverkar attitydutvecklingen. Empirisk forskning stödjer teorin om att direkt erfarenhet är relaterad till attityder gentemot polisen genom att individens upplevelse av polisens bemötande påverkar individens inställning till

denna (Schuck & Rosenbaum, 2005; Skogan, 2005). Liu och Crank (2010) skriver vidare om *ställföreträdande* eller *indirekt erfarenhet* som en andra komponent av attityder vilken innebär att man får kunskap om ett objekt genom att andra individer, speciellt personer i ens närmaste omgivning, berättar om sina erfarenheter med objektet i fråga. Detta kan på så sätt sprida sig mellan flera individer och bidra till en gemensam inställning till polisen. Indirekt erfarenhet kan även fås genom att observera andra i interaktion med polisen (Schuck, Rosenbaum, & Hawkins, 2008). Den tredje komponenten av attityder är *erfarenhet från media* (Liu & Crank, 2010). Detta innebär att man tar emot och tolkar budskap som presenteras i media vilket kan påverka en persons känslor och attityd till polisen.

Liu och Crank nämner ett annat teoretiskt perspektiv på attityder till polisen och det är förväntansperspektivet. Detta utgår ifrån att individers grad av nöjdhet med ett objekt beror på i vilken omfattning ens förväntningar av hur objektet bör vara och hur det egentligen är stämmer överens. När det gäller hur nöjda människor är med polisen utvecklas positiva attityder när denna lever upp till människors förväntningar om ett lämpligt beteende för polisyrbetarna. Negativa attityder uppstår däremot när polisens agerande inte stämmer överens med dessa (Liu & Crank, 2010).

Attityder till polisen är relativt stabila och påverkas inte lätt av enstaka kontakter med denna (Rosenbaum et al., 2005). En anledning till detta kan vara fenomenet *confirmation bias* vilket innebär att man omedvetet tolkar, söker och skapar information som stämmer överens med ens befintliga föreställningar om ett objekt samt filtrerar bort information som inte passar in. Därmed kan ny och främmande information lätt förbises. Forskning har visat att redan etablerade attityder till polisen kan påverka ens uppfattningar och hur man interagerar med denna. Om man har starka negativa attityder till polisen kan man därmed ha lättare för att uppfatta dennes handlingar som negativa (Rosenbaum et al., 2005). Attityder kan på så sätt förvränga ens synvinkel och färga ens upplevelser av objekt och situationer (Liu & Crank, 2010).

Eagly och Chaiken (2007) skriver att attityder kan vara både stabila och instabila, eller med andra ord både långvariga och kortvariga. En attityd till något specifikt kan variera beroende på situationen där attityden kan förändras antingen på djupet eller bara för tillfället i påverkan av kontextuella faktorer. Författarna skiljer därmed på inre utvärderingstendenser som är bestående och kortvariga utvärderingsresponsor som uppstår under olika omständigheter. Wilson, Lindsey och Schooler (2000) skriver om "dual attitudes" och menar att en individ kan ha en *implicit* och en *explicit* attityd till samma attitydobjekt. De menar vidare att instabiliteten hos attityder ofta ligger i dess explicita, eller uttryckliga, form. Detta innebär att även om ny information kan förändra en individs befintliga attityd genom att skapa en ny explicit attityd kan den befintliga attityden ändå finnas kvar i en implicit, underliggande, form.

En studie som Brick et al. (2009) genomförde visade att ju mer kontakt med polisen ungdomar har desto mer negativa attityder har de. Författarna kom dock fram till att det inte är själva kontakten som är avgörande för ungdomars attitydpåverkan utan snarare polisens agerande i interaktionen. Även andra studier har fått fram liknande resultat, att uppfattningar om hur polisen beter sig i interaktionen har inverkan på attityder (Rosenbaum et al., 2005; Skogan, 2005). Engel (2005) menar att attityder till polisen påverkas av vilket *resultat* interaktionen med polisen får, till exempel om en individ blir arresterad eller får hjälp, samt av själva *processen*, till exempel om polisen agerar respektfullt eller hänsynslöst mot individen. Studier av Rosenbaum et al. (2005) och Skogan (2005) visar även att det har betydelse vem av polisen eller individen som inleder kontakten för individens grad av missnöjdhet med polisen. När individen själv tar kontakt med polisen anses detta vara frivilligt och har visat sig vara kopplat till mer positiva attityder än när kontakten är ofrivillig då polisen påbörjar kontakten. Liu och Crank (2010) kom fram till att negativa erfarenheter

med polisen påverkar individers allmänna uppfattning om denna i större utsträckning än positiva erfarenheter, oberoende av resultatet eller processen. Detta kan bero på ett negativt *recall bias* som innebär att det är lätt att glömma positiva erfarenheter och att negativa erfarenheter lagras som undvikande stimuli. Dessa undvikande stimuli är med andra ord påverkande faktorer som väcker obehag vilket därför leder till att människor försöker undvika dem. Denna negativa recall bias har bekräftats av forskning gjord av Schafer, Huebner och Bynum (2003). Liu och Crank (2010) menar att recall bias kan leda till att man felaktigt återkallar negativa minnen av direkt kontakt med polisen och på så sätt underskattar positiva möten med denna.

Stereotypa uppfattningar

Stereotyper är enligt Ekehammar (2005) förutfattade meningar som delas inom en kultur och riktas mot en speciell grupp som kallas *utgrupp*. *Ingrupp* är däremot den grupp som har den förutfattade meningen. Ofta är dessa stereotyper negativa och uppkommer redan i tidig ålder genom social påverkan inom den egna kulturen. Människor använder sig dessutom av social kategorisering vilket innebär att man sorterar främmande människor i olika fack. Att tänka stereotypiskt är vanligt förekommande i människors vardag och aktiveras automatiskt i interaktion med någon från den stereotypiska gruppen (Ekehammar, 2005). Allport (refererad i Myers, 2009) menar att stereotyper är relaterade till övergeneraliserade och därmed felaktiga antaganden. Många individer kan ha uppfattningar om polisen som är grundade på otillräcklig eller felaktig information (Rosenbaum et al., 2005). Ett problem med stereotyper är att de är svåra att förändra då de är en form av confirmation bias. När man får information som motbevisar dessa ser man det som ett undantag snarare än som en regel (Rosenbaum et al., 2005). Även forskning som har gjorts av Trope och Thompson (1997) har visat att människor söker information som bekräftar deras stereotyper av andra grupper och undviker sådan som inte stämmer överens med stereotyperna. Det är dessutom lättare att komma ihåg information som är förenlig med ens stereotyper än sådan som inte är det (Dijksterhuis & van Knippenberg, 1996).

Leger (1997) har kommit fram till att människor i allmänhet har positiva attityder till kvinnliga poliser som arbetar ute på fältet samt att människors tillit till deras förmåga att hantera våldsamma situationer har ökat. Detta visar enligt författaren på att traditionella könsuppfattningar om kvinnor har minskat hos allmänheten. Även stereotypiska uppfattningar om kvinnliga poliser som fysiskt svagare än män, och att de därför har svårt att hantera tuffa situationer, har minskat bland befolkningen. Denna studie genomfördes dock i USA och det kan råda andra förhållanden i Sverige.

Syfte och hypoteser

Eftersom polisen har störst kontakt med ungdomar enligt Leiber et al. (1998) anses det relevant att i denna studie ta reda på ungdomars inställning till polisen. Huvudsyftet med denna studie är därför att ta reda på vad ungdomar har för allmänna attityder till den svenska polisen. Forskning har visat att människor i allmänhet har positiva attityder till polisen (Liu & Crank, 2010) och undersökningen som genomfördes av Brottsförebyggande rådet (2009) visade att ungdomar i allmänhet har högt förtroende för denna. Det antas därför även i denna studie att ungdomar har en positiv inställning till polisen.

Syftet med denna studie är att undersöka hur polisens olika grad av våldsamt agerande uppfattas samt att ta reda på om det förekommer någon skillnad i attityderna gentemot kvinnliga respektive manliga ordningspoliser. Tidigare forskning har visat att ungdomars attityder påverkas av hur polisen agerar i en situation (Brick et al., 2009; Rosenbaum et al., 2005; Skogan, 2005). Engel (2005) har kommit fram till att det inte bara är resultatet av ett möte med polisen som spelar roll för attityderna utan även processen, där en polis till exempel kan agera med eller utan att visa hänsyn.

Hypotes 1: Ett mer våldsamt agerande från polisens sida uppfattas som mindre professionellt än ett mindre våldsamt.

Hypotes 2: Ett mer våldsamt agerande från polisens sida uppfattas som mindre hänsynstagande än ett mindre våldsamt.

Hypotes 3: Ett mer våldsamt agerande från polisens sida uppfattas som mer känslostyrt än ett mindre våldsamt.

Av anställda poliser i Sverige år 2011 var andelen kvinnor 28% (Rikspolisstyrelsen, 2011). Detta tyder på att polisyrket är mansdominerat och det är därför möjligt att det förekommer stereotypa och fördomsfulla uppfattningar gentemot kvinnliga poliser hos allmänheten. Attityder till kvinnliga poliser antas därför vara mer negativa än dem för manliga poliser.

Hypotes 4: Kvinnliga poliser uppfattas som mindre professionella än manliga poliser.

Hypotes 5: Kvinnliga poliser uppfattas som mindre hänsynsfulla än manliga poliser.

Hypotes 6: Kvinnliga poliser uppfattas som mer känslostyrda än manliga poliser.

För att mäta deltagarnas attityder gentemot kvinnliga respektive manliga poliser och om olika grad av våldsamt agerande hos polisen hade någon påverkan på attityderna användes två oberoende och tre beroende variabler. De oberoende variablerna var Polisens kön och Grad av våldsamt agerande. De beroende variablerna var polisens Professionalitet, Hänsynstagande och Affekt. Dessa togs med för att de ansågs vara viktiga komponenter i polisens yrkesutövning och för att de ansågs kunna bedömas olika beroende på polisens kön. I studien ingick dessutom elva kontrollvariabler som valdes mot bakgrund av tidigare forskning och med anledning av att de antogs kunna påverka resultaten och därför vara betydelsefulla i denna undersökning. Dessa var deltagarnas Kön, Ålder, Född i Sverige, Realism, Attityd omgivning, Egen erfarenhet polis, Missnöje polis, Ofta kontakt polis, Känner polis, Förtroende polis och Polisbehov. För att mäta deltagarnas allmänna attityd användes medelvärdena för variablerna Attityd omgivning, Egen erfarenhet polis, Missnöje polis, Förtroende polis och Polisbehov.

Metod

Deltagare

Studien omfattade totalt 130 deltagare, varav 88 besvarades av unga kvinnor. Deltagarna utgjordes av elever från sex olika klasser som var belägna i en större stad i sydöstra delen av Sverige. Deltagarnas ålder hade en spridning mellan 16 och 19 år ($M = 17.27$, $SD = 0.95$). Det var 133 enkäter som delades ut men tre personer besvarade inte centrala frågor i enkäten och fick därför exkluderas, vilket innebar en svarsandel på 97.7%. Bortfallet berodde på att deltagarna endast hade besvarat ett par frågor i början av enkäten. Detta kan antas bero på att enkäten var för lång eller ointressant för deltagarna. På en skola berättade lärarna att eleverna

hade besvarat många enkäter under terminen vilket också kan ha varit en orsak till att deltagarna inte besvarade enkäten.

Deltagarna i denna studie valdes ut genom ett slumpmässigt urval bland föreläsningbaserade program. Till en början skrevs alla kommunala gymnasieskolor upp på en lista för att sedan lottas ut vilka som skulle tas med i studien. En skola valdes dock bort på grund av att det var en skola för ungdomar med utvecklingsstörningar. I en annan skola var det flera lärare som inte hade möjlighet att bidra till studien eller som inte gav respons och valdes därför bort. Tre gymnasieskolor med föreläsningbaserade program slumpades sedan ut då det skulle kunna bli problematiskt att besvara enkäterna under praktikbaserade lektioner eller om eleverna var ute på praktik. Deltagarna läste på idrottsprogram och samhällsvetenskapliga program.

Material

Mätinstrumentet som användes var en enkät där den första delen bestod av en berättelse samt 10 påståenden och två öppna frågor som var kopplade till denna. Dessa skulle mäta om olika grad av våldsamt hos polisen hade inverkan på deltagarnas attityder samt eventuella skillnader i attityder gentemot kvinnliga och manliga poliser. Ett påstående löd ”Denna berättelse är verklighetstrogen” vilket utgjorde måttet på kontrollvariabeln Realism och resterande nio skulle mäta de beroende variablerna. Påståendena besvarades på en femgradig Likertskala från 1 (*Håller inte alls med*) till 5 (*Håller med helt*). Tre av påståendena som skulle mäta de beroende variablerna och två av påståendena som skulle mäta kontrollvariablerna skalvändes.

Berättelsen handlade om ett bråk där polisen ingrep. Deltagarna skulle bedöma polisens agerande i situationen. Det fanns fyra olika versioner av berättelsen där de oberoende variablerna Polisens kön och Grad av våldsamt varierades. Nedan följer den mindre våldsamma versionen med kvinnliga poliser (manlig version och mer våldsamt version inom klammer).

Det är en mörk söndagsnatt vid tvåtiden som en kille i 20-års ålder befinner sig utanför en skola. Han har bestämt träff med en bekant som är skyldig honom en stor summa tvättade pengar. När den andra killen kommer till platsen utbryter en hetsig diskussion mellan dem. Hårda ord och hot om våld utbyts. Killen som är i skuld försöker förklara att han inte har tillgång till pengarna nu men att han ska betala tillbaka så fort som möjligt. Samma ursäkt har använts ett flertal gånger och det har nu gått flera månader. Killarna blir alltmer aggressiva och börjar slåss med knytnävar. Till slut hamnar han som är i skuld på marken och den andra killen börjar sparka och slå på honom medan han ligger ner.

Plötsligt hörs sirener och två kvinnliga [manliga] poliser hoppar ut ur bilen springandes och ropandes att de ska sluta bråka [för att stoppa bråket]. Den ena poliskvinnan [polismannen] springer fram till killen på marken och ser att han är skadad. Hon [Han] anropar då efter ambulans på polisradion. Samtidigt springer den andra poliskvinnan [polismannen] fram till killen som står och slår. Polisen försöker få bort honom från killen som ligger på marken och håller fast hans armar bakom hans rygg. Polisen säger åt honom att lugna ner sig men han är fortfarande upprörd och försöker rycka sig loss vilket leder till att poliskvinnan handfångslar honom [rycker våldsamt bort och trycker ner honom mot marken med batongen. När han försöker röra på sig trycker polismannen batongen mot hans rygg. Killen skriker av smärta och ber polisen att ta det lugnt. Polisen skriker tillbaka att han ska hålla käften och ligga still]. Polisen kroppsvisiterar sedan honom och frågar om identitetshandlingar. Killen vägrar dock svara eftersom bråket handlar om illegalt förtjänta pengar som han skulle kunna åka fast för. Polisen för då honom till polisbilen [sätter då handklovar på honom och för honom hårdhänt till polisbilen. Han säger till polisen att det gör ont och att han

kan gå själv]. Ambulansen anländer och tar den skadade till sjukhuset, för att sedan vid tillfrisknande hamna på förhör som den andra killen [och sedan åker poliserna till polisstationen med den andra killen].

De beroende variablerna var polisens Professionalitet, Hänsynstagande och Affekt vilka skulle mäta deltagarnas attityder gentemot polisen i berättelserna. Med Professionalitet avsågs en bedömning av i vilken utsträckning polisen agerade i enlighet med yrkets normer och regler. För att mäta denna variabel användes påståendena ”Polisens bemötande var olämpligt för polisyrket” (skalvänt), ”Polisen verkade kompetent” och ”Polisen hade kontroll över situationen”. Detta index visade ett Cronbach’s alpha på .75. Med Hänsynstagande avsågs en bedömning av i vilken utsträckning polisen agerade med respekt och hänsyn till de inblandade. Denna variabel mättes med påståendena ”Polisen agerade utan empati” (skalvänt), ”Polisen var respektfull mot personen som polisen grep” och ”Polisen var lyhörd”. Cronbach’s alpha för indexet Hänsynstagande var .72. Med Affekt avsågs en bedömning av i vilken utsträckning polisens agerande var känslostyrt och mättes med påståendena ”Polisen verkade vara arg på den ena killen”, ”Polisen agerade aggressivt” och ”Polisen hade kontroll över sina känslor” (skalvänt). Detta index visade ett Cronbach’s alpha på .81.

Enkätens andra del utgjordes av nio påståenden och två öppna frågor som skulle mäta deltagarnas allmänna attityd till den svenska polisen. För två av dessa påståenden hämtades inspiration från en annan enkät (Kadriu, 2007) som mätte attityder till polisen. Frågan ”Vad är din uppfattning om polisen?” i Kadrius text gjordes om till ett balansmått med två olika påståenden som handlade om hur deltagarna ansåg att polisen bör vara respektive hur polisen är. Efter varje påstående skulle deltagarna ange i hur hög utsträckning fem olika egenskaper stämde in på polisen på en femgradig skala. Dessa egenskaper var icke lyhörd/lyhörd, otrevlig/trevlig, respektlös/respektfull, icke kompetent/kompetent och varsam/hårdhänt. Balansmättet skulle visa på hur missnöjd man var med polisen på ett värde från noll till fyra där noll anger den minsta graden av missnöje medan fyra anger den största graden av missnöje. För att mäta omgivningens allmänna attityd till polisen skapades ett index, Attityd omgivning. Med Attityd omgivning avsågs en bedömning av familjens och vännernas attityd till polisen vilka mättes med påståendena ”I min familj pratas det negativt om poliser” (skalvänt) och ”Bland mina vänner pratas det negativt om poliser” (skalvänt). Ett högt värde på denna variabel innebar att det pratas positivt om polisen i ens omgivning. Detta index visade ett Cronbach’s alpha på .56. Med variabeln Egen erfarenhet polis avsågs en bedömning av i vilken utsträckning polisens bemötande har varit positivt då deltagaren haft direkt kontakt med polisen. Denna mättes med påståendena ”Jag har för det mesta upplevt ett bra bemötande från polisen” och ”Jag har för det mesta sett andra bemötas positivt av polisen”. Detta index visade ett Cronbach’s alpha på .74. Det ingick dessutom en fråga med två svarsalternativ och två demografiska frågor. Frågan med endast två svarsalternativ skulle mäta variabeln Känner polis och löd ”Känner du någon polis?”. De demografiska frågorna löd ”Är du född i Sverige?” och ”Vilken etnicitet känner du starkast tillhörighet till?”, där den sistnämnda hade svarsalternativen svensk, annan än svensk, båda och ingen. Dessa skulle mäta variabeln Född Sverige.

De fyra öppna frågorna användes för att låta deltagarna beskriva sina uppfattningar om polisen mer utförligt. Två av frågorna var relaterade till berättelsen medan de två andra var relaterade till den allmänna attityden till polisen. Frågorna som var kopplade till berättelsen löd ”Vad anser du var bra med polisens agerande i berättelsen?” och ”Vad anser du kan förbättras med polisens agerande i berättelsen?”. De två andra frågorna som hörde till de allmänna frågorna löd ”Vad anser du är bra med den svenska polisens yrkesutövning?” och ”Vad anser du kan förbättras i den svenska polisens yrkesutövning?”.

Procedur

Lärarna valdes ut genom skolornas hemsidor och kontaktades via e-post. Lärare som hade föreläsningsbaserade lektioner valdes ut framför dem som hade mer praktiska då det antogs att det skulle finnas en större möjlighet att få besöka dessa skolor. Det var dock flera lärare som inte kunde bidra till studien bland annat på grund av tidsbrist. Datainsamlingen genomfördes genom att besöka gymnasieskolor där enkäter delades ut i två klasser från varje skola. Presentationen av studiens syfte framfördes muntligt för eleverna i varje klassrum. Det berättades att studien handlade om hur man kan förbättra den svenska polisens arbete. Deltagarna fick även information om ungefärlig tid enkäten skulle ta att besvara. Etiska aspekter togs upp såsom att det var frivilligt att delta i studien, att deltagarna skulle vara anonyma då ingen skulle kunna få reda på vilken enkät som tillhörde vem samt att resultatet endast skulle användas till C-uppsatsen. Enkäterna sorterades från berättelseversion ett till fyra och delades ut efter detta system till deltagarna. Efter att deltagarna hade besvarat enkäterna blev de tillfrågade vad de tyckte om enkäterna. Det berättades sedan att studien egentligen gick ut på att undersöka ungdomars attityder till den svenska polisen samt om det förekommer någon skillnad i attityder till kvinnliga respektive manliga poliser. De fick dessutom veta att kännedomen om syftet kunde ha påverkat deras svar. Deltagarna gav samtycke till detta utan att någon invände. Ingen ersättning utgavs till deltagarna.

Resultat

Det genomfördes en Pearson korrelationsanalys för kontrollvariablerna. Tabell 1 visar korrelationer för dessa olika variabler.

Tabell 1

Medelvärden, standardavvikelser och Pearsonkorrelationer mellan studiens kontrollvariabler

Variabel	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>N</i>
1. Kön ^a	-													-	-	130
2. Ålder	.28**	-												17.27	0.95	125
3. Född Sverige	-.07	.07	-											-	-	128
4. Realism	-.04	.05	-.12	-										4.02	0.88	130
5. Professionalitet	.05	.18*	-.19*	.40**	-									3.86	0.85	130
6. Hänsynstagande	.05	.09	.01	.21*	.59**	-								3.21	0.86	129
7. Affekt	-.07	-.10	-.10	-.17	-.58**	-.75**	-							2.65	1.13	129
8. Attityd omgivning	.10	-.14	-.13	.03	.18*	.22*	-.22*	-						4.00	0.83	130
9. Egen erfarenhet polis	.05	-.08	-.13	-.20*	-.01	.05	.03	.24**	-					3.55	0.93	129
10. Missnöje polis	.07	-.08	-.05	.19*	-.12	-.16	.18*	-.40**	-.42**	-				1.01	0.59	128
11. Ofta kontakt polis	-.16	.01	.24**	-.01	-.13	-.10	.13	-.07	-.00	-.02	-			1.34	0.82	130
12. Känner polis	.09	.05	.12	.01	.18*	.08	-.23**	.13	-.13	.04	-.18*	-		0.50	0.50	129
13. Förtroende polis	.03	-.04	-.14	-.07	.14	.05	-.01	.33**	.60**	-.37**	.13	-.10	-	3.71	0.97	130
14. Polisbehov	.01	.19*	-.06	.03	.17	.05	-.02	.14	.17	-.30**	.12	-.12	.32**	4.86	0.39	130

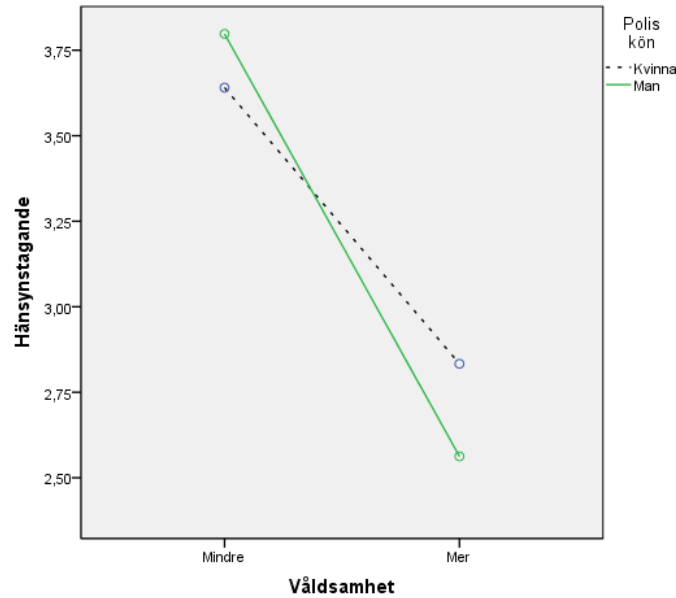
^aman=0, kvinna=1* $p < .05$, ** $p < .01$

Av Tabell 1 framgår att Attityd omgivning och Egen erfarenhet polis korrelerade positivt med varandra på 1%-nivån med ett värde på .24. Attityd omgivning korrelerade negativt med Missnöje polis med ett värde på -.40 samt positivt med Förtroende polis med ett värde på .33 på 1%-nivån. Egen erfarenhet polis korrelerade negativt med Missnöje polis med värdet -.42 samt positivt med Förtroende polis med värdet .60 på 1%-nivån. Missnöje polis korrelerade negativt både med Förtroende polis med värdet -.37 och med Polisbehov med värdet -.30 på 1%-nivån. Ofta kontakt polis korrelerade negativt med Känner polis på 5%-nivån med värdet -.18. Förtroende polis korrelerade positivt med Polisbehov med ett värde på .32 på 1%-nivån.

Det var 32 deltagare som läste versionen med mindre våldsamma kvinnliga poliser och 32 med mer våldsamma kvinnliga poliser. För versionen med manliga poliser fick 33 deltagare läsa versionen där polisen var mindre våldsam och 33 där polisen var mer våldsam. Variabeln Realism skulle mäta om deltagarna ansåg att berättelsen var verklighetstrogen på en skala från 1 till 5, där 1 innebar att den skattades som verklighetstrogen i låg grad och 5 att den skattades som verklighetstrogen i hög grad. Utifrån Tabell 1 kan man utläsa att resultatet visade ett medelvärde på 4.02 ($SD = 0.88$), vilket tyder på att de flesta skattade berättelserna som verklighetstroga.

I denna studie genomfördes flera tvåvägs-ANOVOR där de oberoende variablerna var Polisens kön och Grad av våldsamhet. Det användes en 2 (manlig/kvinnlig polis) x 2 (mindre/mer våldsamt agerande) mellangrups faktoriell design. De beroende variablerna var Professionalitet, Hänsynstagande och Affekt vilka skattades utifrån polisens agerande i berättelsen. De kontrollvariabler som korrelerade signifikant med de beroende variablerna lades till som kovariat för varje beroende variabel. Med Professionalitet som beroendevariabel visade resultatet en huvudeffekt av Grad av våldsamhet, $F(1, 126) = 10.88, p < .001, \eta^2 = .08$. Mer våldsamma poliser uppfattades som mindre professionella ($M = 3.62, SD = 0.92$) än mindre våldsamma poliser ($M = 4.09, SD = 0.71$). Hypotes 1 fick därmed stöd. Resultatet visade inte någon huvudeffekt av Polisens kön, $F(1, 126) = 1.15, p = .285$, eller någon interaktionseffekt mellan Polisens kön och Grad av våldsamhet, $F(1, 126) = 0.77, p = .383$. Hypotes 4 fick därmed inte stöd. Fem av elva kontrollvariabler korrelerade signifikant med Professionalitet: Attityd omgivning ($r = .18$), Känner polis ($r = .18$), Ålder ($r = .18$), Född Sverige ($r = -.19$) och Realism ($r = .40$). Efter att dessa variabler lagts in som kovariat uppstod ingen signifikant interaktionseffekt mellan Polisens kön och Grad av våldsamhet.

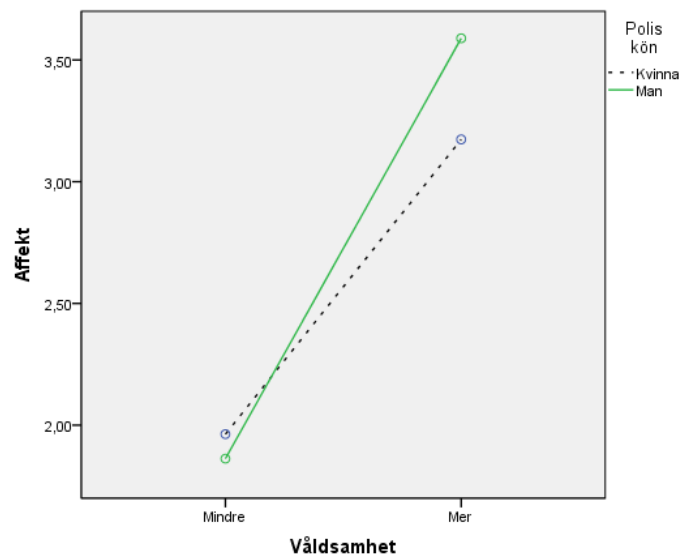
Med Hänsynstagande som beroendevariabel visade resultatet en huvudeffekt av Grad av våldsamhet $F(1, 125) = 69.65, p < .001, \eta^2 = .36$. Mer våldsamma poliser uppfattades som mindre hänsynsfulla ($M = 2.70, SD = 0.74$) än mindre våldsamma poliser ($M = 3.72, SD = 0.65$). Hypotes 2 fick därmed stöd. Resultatet visade inte någon huvudeffekt av Polisens kön, $F(1, 125) = 0.22, p = .644$. Hypotes 5 fick därför inte stöd. Resultatet visade vidare en tendens till en interaktionseffekt mellan Polisens kön och Grad av våldsamhet, $F(1, 125) = 3.06, p = .083$. När kovariaten Attityd omgivning ($r = .22$) och Realism ($r = .21$) lades till så förstärktes tendensen till interaktion mellan Polisens kön och Grad av våldsamhet, $F(1, 123) = 3.64, p = .059$, men gav dock inget signifikant resultat.

Figur 1. Hänsynstagande som en funktion av Polisens kön och Grad av våldsamhet.

Figur 1 visar en tendens att manliga poliser uppfattades som mer hänsynsfulla än kvinnliga vid ett mindre våldsamt agerande hos polisen. Vid ett mer våldsamt agerande uppfattades däremot kvinnliga poliser som mer hänsynsfulla.

Med Affekt som beroendevariabel visade resultatet en huvudeffekt av Grad av våldsamhet $F(1, 125) = 101.12, p < .001, \eta^2 = .45$. Mer våldsamma poliser uppfattades som mer känslolstyrda ($M = 3.40, SD = 0.98$) än mindre våldsamma poliser ($M = 1.90, SD = 0.70$). Hypotes 3 fick därmed stöd. Resultatet visade inte någon huvudeffekt av Polisens kön, $F(1, 125) = 2.18, p = .143$. Hypotes 6 fick därmed inte stöd. Resultatet visade inte heller någon interaktionseffekt mellan Polisens kön och Grad av våldsamhet, $F(1, 125) = 1.23, p = .269$. När kovariaten Attityd omgivning ($r = -.22$), Missnöje polis ($r = .18$) och Känner polis ($r = -.23$) lades till så uppstod en tendens till en interaktionseffekt mellan Polisens kön och Grad av våldsamhet, $F(1, 119) = 3.34, p = .070$.

Figur 2. Affekt som en funktion av Polisens kön och Grad av våldsamhet.

Figur 2 visar att polisens kön inte har någon betydelse för hur affektstyrd den uppfattas som när agerandet är mindre våldsamt. När agerandet är mer våldsamt finns däremot en tendens att manliga poliser anses som mer affektstyrda än kvinnliga poliser.

För de öppna frågorna som skulle mäta den allmänna attityden till polisen användes en kvalitativ metodik med kvantitativa inslag. Till en början genomfördes en meningskoncentrering av deltagarnas svar vilka sedan sorterades in under övergripande kategorier. Detta gjordes dels för varje berättelseversion och dels för deltagarnas allmänna uppfattningar om polisen. Därefter räknades procentandelen ut för varje kategori som hörde till berättelseversionerna samt procentandelen för varje kategori som hörde till de allmänna frågorna. På grund av att deltagarnas svar kunde hamna under mer än en kategori blir den totala procentsatsen inte 100%. Kategorin *snabbt agerande* innefattar att polisen snabbt var på plats och snabbt stoppade bråket mellan killarna i berättelsen. Kategorin *kontroll över situation* inbegriper att polisen hade kontroll och ett lugnt beteende, *omhändertog skadad* inbegriper att polisen fokuserade på den skadade och ringde efter ambulans och kategorin *tog fast killen som misshandlade* innefattar att polisen fokuserade på den som misshandlade och handfångslade denne. Kategorin *kontroll över känslor* inbegriper att polisen bör vara mindre aggressiv och inte svära.

Tabell 2

Procentandelar för svaren på frågan om vad som var bra med polisens agerande i berättelsen

	Version							
	Mindre våldsamma kvinnliga poliser		Mindre våldsamma manliga poliser		Mer våldsamma kvinnliga poliser		Mer våldsamma manliga poliser	
	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>
Snabbt agerande	53	17	31	10	48	14	23	7
Kontroll över situation	47	15	34	11	28	8	16	5
Omhändertog skadad	41	13	47	15	31	9	39	12
Tog fast killen som misshandlade	28	9	47	15	28	8	16	5
Hårt agerande					14	4	16	5
Totalt		32		32		29		31

Tabell 2 visar de mest förekommande svaren i procent på vad deltagarna ansåg var bra med polisens agerande. *Snabbt agerande* och *omhändertog skadad* var de mest förekommande svaren både i versionen med mer våldsamma kvinnliga respektive manliga poliser. I versionen med mindre våldsamma kvinnliga poliser var *snabbt agerande* och *kontroll över situation* de mest förekommande svaren. I versionen med mindre våldsamma manliga poliser ansågs däremot *omhändertog skadad* och *tog fast killen som misshandlade* som de viktigaste aspekterna.

Tabell 3

Procentandelar för svaren på frågan om vad som kunde förbättras med polisens agerande i berättelsen

	Version							
	Mindre våldsamma kvinnliga poliser		Mindre våldsamma manliga poliser		Mer våldsamma kvinnliga poliser		Mer våldsamma manliga poliser	
	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>
Inget	41	11	39	11	13	4	13	4
Bättre kommunikation	19	5	29	8				
Kontroll över känslor					87	26	87	27
Rikta sig till båda					13	4		
Hårdare agerande			14	4			23	7
Lyssna mer							23	7
Totalt		27		28		30		31

Tabell 3 visar de mest förekommande svaren i procent på vad deltagarna ansåg kunde förbättras med polisens agerande. Det mest förekommande svaret för både den kvinnliga och manliga versionen med högre grad av våldsamhet var *kontroll över känslor*. Med lägre grad av våldsamhet var de mest förekommande svaren likadana för både den kvinnliga och manliga versionen. Den högsta procentandelen för svaren hamnade under kategorierna *inget* och *bättre kommunikation*.

Tabell 4 och 5 är kopplade till de allmänna frågorna om polisen. Kategorin *vet ej* inbegriper att deltagarna inte vet vad som är bra respektive kan förbättras med polisens yrkesutövning samt inte känner till polisens arbete. I kategorin *skapar trygghet* ingår både att polisen skapar trygghet och bidrar med säkerhet på kvällar och helger. *Prioritera bättre* inbegriper både större fokus på småsaker och på mer allvarliga brott. Kategorin *kontrollera känslor* innefattar både kontroll över känslor och mindre övervåld.

Tabell 4
Procentandelar för den allmänna frågan om vad som är bra med polisens yrkesutövning

	Bra med polisen	
	%	<i>n</i>
Allt/Det mesta	19	23
Vet ej	15	19
Professionell	15	19
Förbättrar samhället	12	15
Skapar trygghet	10	13
Patrullerar/visar sig	10	13
Trevliga	7	9
Bra bemötande	6	7
Snabbt agerande	6	7
Totalt		124

Tabell 5
Procentandelar för den allmänna frågan om vad som kan förbättras med polisens yrkesutövning

	Förbättras med polisen	
	%	<i>n</i>
Patrullera/visa sig mer	19	23
Vet ej	14	17
Prioritera bättre	13	16
Snabbare agerande	8	9
Kontrollera känslor	7	8
Bättre bemötande	6	7
Mer respektfulla	6	7
Totalt		120

Tabell 4 visar de mest förekommande svaren i procent för vad deltagarna ansåg var bra med polisens yrkesutövning. Det mest förekommande svaret var *allt/det mesta*. Ett annat vanligt förekommande svar var *vet ej* och lika vanligt var *professionell*. Tabell 5 visar de mest förekommande svaren i procent för vad deltagarna ansåg kunde förbättras med polisens yrkesutövning. De mest förekommande svaren var *patrullera/visa sig mer*, *vet ej* och *prioritera bättre*. Det fanns även en kategori där övriga mindre förekommande svar placerades som inte finns med i tabellerna. I kategorin *övrigt* för frågan om vad som är bra med polisen ansåg deltagarna bland annat att polisen är lyhörd, lugn, hjälpsam, respektfull

och förhindrar brott. I kategorin *övrigt* för frågan om vad som kan förbättras med polisen ansåg deltagarna bland annat att polisen bör vara mer lyhörd, trevlig, agera hårdare, inte utnyttja sin auktoritet och behandla alla likadant.

Diskussion

Resultatet visade en skillnad i deltagarnas bedömning av polisens professionalitet utifrån graden av våldsamt, vilket gav stöd till hypotes 1. Ju mer våldsamt polisen agerade desto mindre professionell bedömdes den vara. Även hypotes 2 fick stöd, där högre grad av våldsamt agerande hos polisen bedömdes som mindre hänsynsfullt. Utifrån hypotes 3, som också fick stöd, bedömde deltagarna polisen som mer känslostyrkt ju högre grad av våldsamt agerande den uppvisade. Resultaten för hypotes 1, 2 och 3 överensstämmer med tidigare studiers resultat om att ungdomars attityder till polisen främst påverkas av *hur* denna agerar i en interaktion (Brick et al., 2009; Rosenbaum et al., 2005; Skogan, 2005). Deltagarnas bedömning av om polisen agerade professionellt, hänsynsfullt och känslostyrkt kan antas vara beroende av hur våldsamt polisen agerade i berättelsen. Därför kan det vara betydelsefullt för poliser att tänka på hur de bemöter ungdomar, vilket i sin tur skulle kunna bidra till att förbättra kontakten dem emellan.

Resultatet visade ingen skillnad mellan polisens kön i deltagarnas bedömning av polisens professionalitet vilket inte gav stöd till hypotes 4. Poliserna uppfattades med andra ord som professionella i lika hög grad oberoende av om polisen var kvinna eller man. Resultatet för hypotes 5 och 6 fick inte heller stöd vilket innebär att deltagarna bedömde både kvinnliga och manliga poliser som lika hänsynsfulla och lika känslostyrda. Dessa resultat bekräftar resultatet som Leger (1997) kom fram till om att befolkningen accepterar kvinnliga poliser i hög grad och anser att de kan utföra svåra arbetsuppgifter lika bra som manliga poliser. Förklaringen kan tyda på att det inte råder omfattande könsstereotypa uppfattningar om polisen bland ungdomar i fråga om hur professionell, hänsynsfull och känslostyrkt den uppfattas som. Detta kan innebära att ungdomar erkänner kvinnliga polisers kompetens i möjligtvis lika hög grad som manliga polisers även om det är ett mansdominerat yrke.

Det uppstod inte någon interaktionseffekt mellan Polisens kön och Grad av våldsamt vad gäller Professionalitet. Kvinnliga och manliga poliser uppfattades som lika professionella oberoende av grad av våldsamt. För Hänsynstagande visade dock resultatet en tendens till en interaktionseffekt mellan Polisens kön och Grad av våldsamt, vilken förstärktes när kovariaten Attityd omgivning och Realism infördes. Manliga poliser tenderade att bedömas som mer hänsynsfulla än kvinnliga vid en lägre grad av våldsamt medan kvinnliga poliser bedömdes som mer hänsynsfulla än manliga vid en högre grad av våldsamt. När det gäller Affekt visade resultatet en tendens till en interaktionseffekt mellan Polisens kön och Grad av våldsamt när kovariaten Attityd omgivning, Missnöje polis och Känner polis lades till. Vid ett mindre våldsamt agerande har polisens kön ingen betydelse för om den bedöms som affektstyrkt, medan vid ett mer våldsamt agerande tenderar manliga poliser att bedömas som mer affektstyrda än kvinnliga. En rimlig förklaring till denna bedömning är att ungdomar tillskriver kvinnliga och manliga poliser olika egenskaper. Det kan därmed finnas stereotypa föreställningar om traditionella könsroller när man tar hänsyn till vissa attribut hos polisen såsom hänsynstagande och affekt. En person kan till exempel ha en föreställning om att män i allmänhet anses som starkare än kvinnor. På så sätt uppstår det möjligtvis inte lika starka reaktioner när en kvinna tar i hårdare och agerar våldsamt som när en man gör det. På grund av olika könsnormer kan det vara svårare att uppfatta en kvinna som mer aggressiv än en man. Samma sak kan gälla för poliser, då det blir mer acceptabelt för en kvinnlig polis att agera våldsamt än för en manlig i fråga om hur hänsynsfull och känslostyrkt denne anses vara.

Resultatet för de öppna frågorna som var kopplade till berättelsen om vad som var *bra* med polisens agerande visade att de vanligaste svaren för både versionen med mer våldsamma kvinnliga respektive manliga poliser var ett snabbt agerande och omhändertagande av den skadade personen. De vanligaste svaren för versionen med mindre våldsamma kvinnliga poliser var ett snabbt agerande och kontroll över situationen medan de för versionen med mindre våldsamma manliga poliser var omhändertagande av den skadade personen och att polisen tog fast killen som misshandlade. Denna skillnad kan förklaras med att deltagarna uppmärksammar och värderar beteenden positivt som inte hör till de sociala könsrollerna. Ett snabbt agerande och kontroll över situationen kan uppfattas som ett manligt beteende medan omhändertagande kan uppfattas som mer tillhörande ett kvinnligt beteende (Ernbo, 2008). En positiv värdering av detta kan tyda på att man vill att skillnaden mellan manligt och kvinnligt beteende hos polisen ska minska. Det kan även vara så att deltagarna anser att kvinnliga poliser inte tar tillräcklig kontroll över situationen i allmänhet och att manliga inte är tillräckligt omhändertagande i allmänhet. Därför kan det vara så att de bedömer dessa beteenden som något positivt eftersom det egentligen är något som behöver förändras.

I fråga om vad som kunde *förbättras* i både den mer våldsamma kvinnliga och manliga versionen var det mest förekommande svaret att polisen skulle kontrollera sina känslor. De mest förekommande svaren var inget och bättre kommunikation för både mindre våldsamma kvinnliga och manliga poliser. En deltagare hade skrivit ”Att försöka vara mer respektfull och professionell genom att hålla borta egna känslor till exempel inte säga håll käften. Istället ha ett enbart professionellt förhållningssätt och förklara varför polisen inte kan släppa den gripne även om det gör ont”. Resultatet tyder på att ett mindre våldsamt agerande och en god kommunikation är något som uppskattas bland ungdomar.

Resultatet för de öppna frågorna som var kopplade till deltagarnas allmänna attityder visade att det mest förekommande svaret för vad som är *bra* med polisens yrkesutövning var allt eller det mesta. Det var också vanligt att deltagarna svarade att de inte visste vad som är bra med polisens arbete samt att den svenska polisen är professionell. Detta visar på att ungdomar i allmänhet är nöjda med den svenska polisen men även att många inte har så stor vetskap om polisens arbete. Även medelvärdet för kontrollvariabeln Missnöje polis ($M = 1.01$) visade att de flesta deltagarna är nöjda med den svenska polisen. Medelvärdet för kontrollvariabeln Förtroende polis ($M = 3.71$) visade att de flesta har förtroende för polisen och för Polisbehov ($M = 4.86$) att de behövs i samhället. I fråga om vad som kan *förbättras* med polisens yrkesutövning var det vanligast att deltagarna svarade att de inte visste, att polisen borde patrullera mer och prioritera ärenden på ett bättre sätt. En deltagare hade skrivit ”Vara på fler utsatta ställen, patrullera mer och visa mer att de finns, så att man känner sig trygg”. Liknande påståenden nämndes av flera deltagare. Man kan tolka detta som att polisen är förknippad med en känsla av trygghet och att det är många ungdomar som skulle vilja se mer av polisen. Detta stöds även av medelvärdet från kontrollvariabeln Ofta kontakt polis ($M = 1.34$) som visade att kontakten med polisen är bristfällig bland ungdomar. Om man tittar på medelvärdena för kontrollvariabeln Egen erfarenhet polis ($M = 3.55$) respektive Attityd omgivning ($M = 4.00$) visar resultatet att de flesta deltagare har positiva egna erfarenheter med polisen och bedömer att dess vänner och familj har positiva attityder till polisen. Detta finner stöd i Liu och Cranks studie (2010) där författarna menar att attityder till ett objekt kan utvecklas genom både direkta och indirekta erfarenheter av objektet i fråga. Utifrån detta skulle det kunna vara så att de olika erfarenheterna påverkar varandra ömsesidigt eller påverkar attityden i en viss riktning, till exempel att en positiv bedömning av omgivningens attityd påverkar den egna erfarenheten i positiv riktning eller tvärtom.

Denna studie skulle kunna bidra till att underlätta för polisen att få reda på ungdomars rådande attityder till denna. Genom detta kan man i sin tur få reda på de delar som skulle kunna förbättras i polisens arbete. Eftersom polisen har en auktoritär befattning kan det vara

av vikt att polisen fokuserar på hur denna bemöter individen för att påverka dennes attityder i positiv riktning. Det som dock bör tas i beaktande är att det inte bara är polisens agerande som är avgörande för hur interaktionen utvecklas. Detta är beroende av både individ och polis då båda parter påverkar varandra ömsesidigt med sina invanda föreställningar och sitt beteende. Om polisen har detta i åtanke och antar ett professionellt förhållningssätt istället för att låta sig påverkas av eventuella negativa attityder hos individen kan det i sin tur leda till att individen utvecklar en positiv direkt erfarenhet med polisen. Resultatet från denna studie har visat att graden av våldsamhet verkar vara av större betydelse för ungdomars attityder till polisen än polisens kön.

Metodologiska överväganden och vidare forskning

En styrka med denna studie är att svarsandelen var hög (97.7%) vilket ökar studiens tillförlitlighet. En annan styrka är att urvalet var slumpmässigt, vilket möjliggör generalisering till samma årskurs och program som deltagarna läste. Mätinstrumentet var egenkonstruerat då modellen och variablerna som användes i studien försvårade att ett redan etablerat mätinstrument skulle kunna tillämpas. De flesta variabler fick dock tillräckligt höga värden på Cronbach's alpha vilket även detta ökar studiens tillförlitlighet. En begränsning var att urvalet troligtvis inte var tillräckligt stort då deltagarna delades in i fyra olika grupper. Detta framkom då resultatet för vissa statistiska prövningar visade en tendens till signifikans. Med ett större urval skulle sannolikheten för signifikanta resultat på vissa variansanalyser varit större. En jämnare könsfördelning hade möjligtvis också gett signifikanta resultat på vissa variabler då urvalet bestod av betydligt fler kvinnliga än manliga deltagare. När kovariaten lades till för att kontrollera om de kunde ha påverkat resultatet förstärktes tendensen till signifikans för vissa variabler. I studien användes många variabler där några av dem möjligtvis var överflödiga. Detta gjordes dock med anledning av att inte gå miste om någon betydelsefull påverkande faktor.

Ett problem som kan förekomma vid enkätundersökningar är *den sociala önskvärdheten*, vilken innebär en tendens att svara utifrån den rådande samhällsnormen för att framställa sig själv på ett fördelaktigt sätt (Zerbe & Paulhus, 1987). För denna typ av undersökning ansågs dock att den sociala önskvärdheten skulle vara ett mindre problem med en enkätundersökning än med intervjuer eftersom man är mer utlämnad vid intervjuer och därför möjligtvis inte vågar uttrycka sina verkliga åsikter.

Det finns i allmänhet inte så många studier som har jämfört attityderna till kvinnliga respektive manliga poliser bland befolkningen. Detta är något som framtida forskning skulle kunna undersöka i större utsträckning. I denna studie visade resultatet att deltagarna inte bedömde polisen olika beroende på dennes kön men det visade också *tendenser* till könsskillnader. Detta tyder på att det kan förekomma könsstereotypa uppfattningar bland ungdomar vilket skulle kunna undersökas i större omfattning och med ett större urval. Man skulle även kunna undersöka andra, mer könsspecifika variabler. Resultatet visade dessutom att både den direkta och indirekta erfarenheten av polisen var positiv bland deltagarna och vidare studier skulle kunna undersöka om någon av dessa har större betydelse för en attitydutveckling eller om de är lika betydelsefulla. När det gäller urvalet skulle vidare forskning kunna använda deltagarnas kön som en variabel för att undersöka om kvinnor och män uppfattar polisen på olika sätt och eventuellt undersöka vad som ligger bakom dessa uppfattningar. Tidigare forskning har visat att ungdomar jämfört med vuxna har mindre positiva attityder till polisen (Leiber et al., 1998). En annan möjlig skillnad mellan yngre och äldre individer är att stereotypa uppfattningar kan förekomma i lägre utsträckning bland yngre individer än äldre på grund av globaliseringen som har skett till följd av den snabba

teknologiutvecklingen. Äldre individer kan antas ha mer traditionella uppfattningar och därmed en mer stabil attityd än yngre. Därför skulle man i framtida forskning kunna undersöka om det förekommer någon skillnad i attityder till polisen bland yngre och äldre deltagare. Det skulle även vara intressant att undersöka om det finns någon skillnad mellan deltagare med svensk bakgrund och med annan etnisk bakgrund. Eftersom de flesta som begår brott är unga män med utländsk bakgrund (Brottsförebyggande rådet, 2005) kan det vara så att polisen på grund av detta riktar sig mest mot denna grupp vilket kan leda till att unga utländska män uppfattar ett annat slags bemötande från polisens sida. Därmed kan attityderna skilja sig åt beroende på vilken etnisk bakgrund man har. De flesta studier som har genomförts kring attityder till poliser är i allmänhet utländska, det är endast mindre undersökningar som har gjorts i Sverige. Man kan anta att det finns en skillnad mellan hur man uppfattar den svenska polisen och hur personer i andra länder uppfattar polisen. Det skulle vara intressant att jämföra attityder till polisen i olika länder eftersom människor i olika kulturer kan värdera polisens egenskaper och agerande på olika sätt. Därmed behöver det inte nödvändigtvis vara så att till exempel ett mer våldsamt agerande hos polisen bedöms som något negativt i ett annat land.

Referenser

- Brick, B. T., Taylor, T. J., & Esbensen, F.-A. (2009). Juvenile attitudes towards the police: The importance of subcultural involvement and community ties. *Journal of Criminal Justice*, 37, 488–495.
- Brottsförebyggande rådet. (2005). *Brottslighet bland personer födda i Sverige och i utlandet* (Rapport nr. 17). Stockholm: Martens, P., & Holmberg, S.
- Brottsförebyggande rådet. (2009). *Nationella trygghetsundersökningen 2008: Om utsatthet, trygghet och förtroende* (Rapport nr. 2). Stockholm: Wigerholt, J., & Irlander, Å.
- Brottsförebyggande rådet. (2009). *Tonåringars benägenhet att anmäla brott och deras förtroende för rättsväsendet* (Rapport nr. 20). Stockholm: Nelander, K.
- Dijksterhuis, A., & van Knippenberg, A. (1996). The knife that cuts both ways: Facilitated and inhibited access to traits as the result of stereotype activation. *Journal of Experimental and Social Psychology*, 32, 271-288.
- Eagly, A. H., & Chaiken, S. (2007). The advantages of an inclusive definition of attitude. *Social Cognition*, 25, 582-602.
- Ekehammar, B. (2005). Socialpsykologi: Människan som social varelse. I P. Hwang, I. Lundberg, J. Rönnerberg & A.-C. Smedler (Red.), *Vår tids psykologi* (ss. 275-317). Stockholm: Natur och Kultur.
- Engel, R. S. (2005). Citizens perceptions of distributive and procedural injustice during traffic stops with police. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 42, 445-481.
- Ernbo, M. (2008). *Elevers attityder i polisetiska frågor ur ett könsperspektiv: En enkätstudie*. Examensarbete, Kriminologiska institutionen, Stockholms universitet.
- Festinger, L. (1976). *A theory of cognitive dissonance*. Stanford, CA: Stanford University Press.
- Kadriu, B. (2007). *Ungdomar, attityder och poliser: En enkätundersökning*. C-uppsats, Sektionen för management, Blekinge tekniska högskola, Ronneby.
- Leger, K. (1997). Public perceptions of female police officers on patrol. *American Journal of Criminal Justice*, 21, 231-249.
- Leiber, M. J., Nalla, M. K., & Farnworth, M. (1998). Explaining juveniles attitudes toward the police. *Justice Quarterly*, 15, 151-174.

- Liu, Y., & Crank, J. (2010). Attitudes toward the police: A critique and recommendations. *Criminal Justice Studies*, 23, 99-117.
- Myers, D. G. (2009). *Social psychology* (10th ed.). New York, NY: McGraw-Hill.
- Regeringen. (2011). *Regleringsbrev för budgetåret 2012 avseende Rikspolisstyrelsen och övriga myndigheter inom polisorganisationen* (Regeringsbeslut, 1:13). Stockholm: Ask, B., & Zimmerman, E.
- Rikspolisstyrelsen. (2011). *Personalstatistik 2011: Halvårsredovisning*. Stockholm: HR-avdelningen.
- Rosenbaum, D. P., Schuck, A. M., Costello, S. K., Hawkins, D. F., & Ring, M. K. (2005). Attitudes toward the police: The effects of direct and vicarious experience. *Police Quarterly*, 8, 343-365.
- Schafer, J. A., Huebner, B. M., & Bynum, T. S. (2003). Citizen perceptions of police services: Race, neighborhood context, and community policing. *Police Quarterly* 6, 440-468.
- Schuck, A. M., & Rosenbaum, D. P. (2005). Global and neighborhood attitudes toward the police: Differentiation by race, ethnicity and type of contact. *Journal of Quantitative Criminology*, 21, 391-418.
- Schuck, A. M., Rosenbaum, D. P., & Hawkins, D. F. (2008). The influence of race/ethnicity, social class, and neighborhood context on residents attitudes toward the police. *Police Quarterly*, 11, 496-519.
- Skogan, W. G. (2005). Citizen satisfaction with police encounters. *Police Quarterly*, 8, 298-321.
- Trope, Y., & Thompson, E. P. (1997). Looking for truth in all the wrong places? Asymmetric search of individuating information about stereotyped group members. *Journal of Personality and Social Psychology*, 73, 229-241.
- Wilson, T. D., Lindsey, S., & Schooler, T. Y. (2000). A model of dual attitudes. *Psychological Review*, 107, 101-126.
- Zerbe, W. J., & Paulhus, D. L. (1987). Socially desirable responding in organizational behavior: a reconception. *The Academy of Management Review*, 12, 250-264.